

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

 Od 1. oktobra do novega leta stane
„Slov. Gospodar“ samo 80 kr. Naročnina se
najbolj lahko pošlje po poštni nakaznici (Post-
anweisung). Ob koncu julija t. l. smo zbrisali
100 naročnikov, ki so bili za 1, 2 tudi 3 leta
naročnino dolžni. Zbrisane naročnike so novi
nadomestili tako, da jih imamo zopet blizu 1600.
Nekateri so dolg sicer poravnali, drugi pa tr-
dovratni ostali. Bodemo tedaj od njih javno
slovo vzeli, ako brž ne storijo svoje dolžnosti.

Brandstetter, bivši poslanec, na tožni klopi.

Kakor brata „Peregrin in njegov brat svet
Valentin“ v narodni pesmi, kakor neločljiva dvojčka
sta Radvanjski Brandstetter in Kamški Seidl ne-
prenehoma pri nas rogovilila in kot predrzna tujca
med nami nemir in razprtje delala in ga širila.
Nikoli poprej naše slovensko in nemško prebival-
stvo ni bilo tako križem razdraženo, kakor ob času
volitev, pri katerih sta se ta človeka za poslanstvo
trgala. Celih 10 let sta vsem nemškutarjem veljala
kot prava zveličarja, vsem liberalcem in ustavo-
vercem živo evangelje, a sedaj se sama med seboj
ravсата in kavсата očitno pred porotniško sodnijo
v Celju. Seidl je tožil Brandstetterja in ga
spravil na tožno klop v veliko zadostenje Sloven-
cem, ki smo se tega človeka vselej odločno bran-
nili, in na neizbrisljivo sramoto nemškutarjem, ki
so se pod takim „goljufnim“ generalom vojskovali
zoper nas. Politično umrl je Brandstetter že lani
meseca novembra, kedar je prisiljen poslanstvo
odložil, a pogreb je še le sedaj pri celjski sod-
niji. „Slov. Gospodar“ se ni mislil tega pogreba
udeležiti in obširniše o njem poročati. Ali ker se
ustavoverski, liberalni, nemški listi sedaj tako sra-
mujejo, da po zgledu „Tagespošte“ nalašč molčijo
o izpovedih pri sodniji zaslišanih prič, katere so
Brandstetter-ju očitale, da je pri volitvah ve-
liko denarjev zapravljjal, volilce pod-
mitoval in glase kupoval, zato bo tudi „Sl.

Gosp.“ dnes in prihodnjič o tem političnem po-
grebu poročal.

Po 7mesečni preiskavi je v petek 22. sept.
se začela sodnijska obravnava pred porotniki v
Celju. Prostor v sodniji bil je natlačen radoved-
nih ljudi. Zatoženec Brandstetter je ves v črno
obleko zavit precej plašno vstopil in se vsedel
na tožno klop. Okoli sebe je imel nadevanih
pisem, knjig, map itd. Predsednik sodniji je okrožne
sodnije predsednik Heinricher; sodniki so Pesarič,
Duhec in Walter, zapisnikar Gerčar in javni tož-
nik državni pravdnik Duller. Porotniki so sledeči
gospodje: Henrik Peer hišni posestnik v Mariboru,
Mauricij Ungar, ključar v Celju, Ferdinand Stross,
trгоvec v Ptuj, Jož. Degen, poštarski uradnik v
pokoju v Celju, Jožef Janežič, usnjar v Starivesi,
Engelbert Jäger, fabrikant v Račah, Filip Mravljak,
notar pri sv. Lenartu v slov. goricah, Leopold
Holzinger, posestnik v Rogatecu, Franc Bergler,
kolar v Mariboru, Anton vitez Naredy, graščak v
Slov. Gradcu, Franc Šentak, usnjar na Vranskem,
Kristijan Kern, medicar v Šoštanj, Jožef Skace-
donik, predstojnik v Ertini, Ferdinand Kada, na-
čelnik okrajnega zastopa v Ormužu. Zagovornik
Brandstetterjev je dr. Holzinger iz Graclea.

Ko so bili vsi zbrani, je predčital javni tož-
nik Duller sledečo tožbo: 1. Fric Brandstetter
je na 26 menjicah (wechsel) v znesku 56.000 gld.
zapisal ime svoje že mrtve žene Roze, rojene gro-
fice Mikšič, omožene grofice Orsič, ter take po-
narejene menjice prodal in med ljudi spravil; 2.
Fric Brandstetter je 119 menjic v znesku 233.962 fl.
z imenom svojega prijatelja poslanca Seidla pod-
pisal in take ponarejene menjice prodal in med
ljudi spravil; 3. je Fric Brandstetter od švota
24.000 goldinarjev, s katerimi je bila njegova žena
Roza pri banki „Assicurazioni generali“ v Trstu
zavarovana in katere denarje je ona v testamentu
svojim otrokom sporočila, za sebe porabil 18.000 fl.
in tako svoje lastne tri nedoletne otroke za 18.000 fl.
poškodoval. Vsled tega je Fric Brandstetter tožen
zarad zločinstva goljufije po §. 197, 200 in

201 kazenske postave in zaradi nezvestobe po §. 183 k. p.

Po prebrani tožbi je predsednik zatoženca prašal ali se pripozna krivega. Brandstetter pa mu odgovori, da ne. Sploh Brandstetter se čudno obnaša; vedno pravi, da je resnično ponaredil gori navedene menjice in tako ljudi ogoljufal za kakih 300.000 goldinarjev, a da je vendarle nekriv. Hotel je, pravi, premoženje svojih otrok — pomnožiti! Lepo pomnoževanje to, ki spravi človeka na tožno klop kot hudodelnika!

(Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

V semenišče Mariborsko je sprejetih sledečih 11 gospodov v prvo leto bogoslovja: gg. Marko Crnko iz št. Petra pri Mariboru; Ivan Cvetko iz št. Urbana pri Ptuj; — Jože Dekort iz št. Petra pod sv. gorami; — Ivan Držanič iz Artič; — Fr. Irgl iz št. Urbana pri Ptuj; — Iv. Kociper iz Velikenedelje; Fr. Purgaj iz sv. Lenarta v slov. gor.; — Ign. Rom iz Celja; — Vincenc Sevšak iz Šmiklavža pri Ljutomeru; — Mart. Travnar iz Brašlove in Andr. Zdolšek iz Ponkve. Roženkrančko nedeljo začnejo se duhovne vaje.

† Vincencija Stepišnik, usmiljena sestra, ki je več let Jezusu stregla v osebah brezštevilnih bolenikov v Mariborski bolnišnici, je 22. sept. umrla, še le 28 let stara. Ta angelj usmiljenja se je rodil v Vojniku pri Celju, je v Mariboru daroval mladost in življenje v službi revnih bolenikov in prebiva sedaj — kakor radi upamo — v nebesih.

Hiša katoliških družeb na Dunaju je sedaj postavljena in je bila 19. t. m. od samega kneza in nadškofa dr. Kučker-ja blagoslovljena. Poslopje bo služilo kot zbirališče vsem dunajskim pa tudi avstrijskim Katoličanom in je tej prevažni svrhi primerno krasno zidano. Stoji na izvrstnem mestu blizu državne zbornice, novega vseučilišča, nove mestne hiše in prekrasne „votivne“ cerkve. Skoro vsi katoliški baroni, grofi, knezi in vojvode avstrijski so med blagodušnimi utemeljitelji, n. pr. tudi knez Alois Lichtenstein, baron Reyer in naši grofi Brandisi.

O zdravju sv. Očeta piše sloveč zdravnik, ki vse razmere in stanje sv. Očeta dobro pozna in pravi, da so njih Svetost v najboljšem zdravju. Vsi deli njihovega života so zdravi in krepki. Po človeškem mišljenju se sme soditi, da bodo še mnogo dogodkov doživeli, in mnogo drugih iz svoje okolice preživeli. Učenost ne more sicer nekterih dogodkov prevideti, še menj pa jih odstraniti, ko napadejo visoko starost, in ki večkrat tudi cvetečej mladosti vzamejo življenje. Ona zatore samo z nekako gotovostjo zaznamnjati pogoje življenja; in le-ti pogoji obetajo Piju IX. še živeti kakih 10—15 let. Toraj se predrznem poročati, da bodo sv. Oče, izjemši neprevidevne dogodke, ne le dospeli, ampak presegli navadno

starost Mastai-skih grofov, ki so dosegli 96—98 let. Dozdaj niso sv. Oče imeli druge bolezni, kakor na zunanjih udih, ktera pa nikoli ni prevzela notranjega života, ki je vedno zdrav in krepak; prsi in glava opravljajo prav dobro svojo nalogo; dušna zmožnost je popolna. Nič boljšega se ne more nadjati. Tako piše zdravnik. Mi kot zvesti sinovi smo dolžni moliti, da bi se ona nada pri našem sv. Očetu spolnila, in da bi jih Bog še mnogo let ohranil, kajti grozovitni in zares peklenski so naklepi hudobnežev, ki si obetajo, da bodo po Pijevi smrti vse svoje peklenske načrte lahko izvršili. Bodi krščanskim bralcem tudi to naznanjeno, da se nahajajo take osebe, ki Bogu svoje lastno življenje v dar prinesejo, da bi blagovolil sv. Očeta delj časa pri življenju ohraniti: marsikterikrat so bile take daritve od Boga sprejete, kar pričuje to, da so dotične same sebe darovalne osebe kmalu potem umrle.

Čudne smrti. Vse umrje in gre pred sodnji stol Kristusov. Umrl je v Gradcu Anton Auersperg, ki je še nedavno lomastil v gosposki zbornici zoper samostane in v svoji starosti norčevaje pikal menihe. Umrl je že poprej Napoleon III., Kavur, Macini in toliko drugih nasprotnikov sv. Cerkve po raznih deželah. Umrl je zdaj na Laškem tudi tisti Ponzo di San Martino, ki je iskal lepšati oplenjenje Pija IX. po laškem rogovilstvu. Rekel je namreč Ponza, kakor drugi laži-liberalci, da je bilo to najviša, neizogibljiva potreba, da se Rim razglasi za laško stolnico. Ta Ponza je bil pred 6. leti Piju IX. prinesel pismo, v katerem mu je Viktor Emanuel naznanjal, da mu bo vzel Rim in deželo. To je sramotno poslanje, ki se ne dá z ničemur lepšati in zbrisati. Očitna pa je tudi kazen božja, zakaj 7. sept. je Ponza sporočilo sprejel od kralja in šest let pozneje 7. sept. je umrl; 10. sept. je bil stopil s pismom pred papeža, in 10. sept. šest let pozneje so rimski listi naznanili njegovo smrt. Ponza je imel pa brata jezuita in hčer redovnico; teh prošnjam in molitvi se pripisuje, da Ponza ni umrl trdovratno, kakor večina drugih laških liberalcev, ampak prejemši ss. zakramente kakor Katoličan. Bog mu odpusti njegove zmote in daj večni mir. „Danica.“

Gospodarske stvari.

Kako suhe strmine z sadovnimi drevesi ali grmičjem obsaditi.

M. Koliko je še strmin, po katerih se ne nahaja drugo, nego nič vredno grmovje in sitno dračje. In vendar se tudi suhe, kamenite in celo puste strmine večidel vse dajo s pridom za pridelovanje raznega sadja porabiti in tako v korist spraviti. Seveda vsako ovočno ali sadovno drevo ni za take kraje, ampak le drevesa, ki od zemlje kolikor najmanj zahtevajo in so z malim in slabim zadovoljna. In tako drevo je pred vsemi drugimi

črešnjevo. Njemu ni dosti mar, kako in iz katerih delov je zemlja, v kateri stoji, pomešana. Črešnji je vse dobro, dasi je zemlja pusta, kremenasta, grobljasta ali kakoršna hoče. Če prst le ni preplitva, da se morejo korenine globokejšje v zemljo vdirati in poganjati, tako črešnja tudi v slabih zemeljskih razmerah (seveda se mora prav posaditi in primerno gleštat) dobro stori, močno raste in obilno lepega okusnega sadu prinaša. Če je pa zemlja le bolj plitve prsti, je dobro taka črešnjeva drevesa zasajati, ki so požlahtnjena na višnjo ledenico. Taka drevesa ne poganjajo jako globoko korenin in so tudi s slabejšo zemljo zadovoljna. Navadno višnje pa niso za nasade po suhih in pustih strminah, ker hočejo boljšo in vlažnejšo zemljo, da kaj obrodijo.

Da voda deževnica ali sneževnica po strmini, na kateri so se črešnjeva drevesa nasadila, prenašlo ne oteče in tako posajenim drevesom brezkoristna ne postane, se morajo pri nasajanju dreves grabice ali jarki tako do dreves napeljati, da zamore po njih voda do dreves teči, nad katerimi se kotlovičaste jamice izkopljejo, da se v njih voda lovi in drevju korenine napaja. Jarki in jame se morajo od časa do časa potrebiti, da se ne zasujejo in ne zarastejo in tako svojemu namenu več ne služijo.

Razun črešenj so za nasad pri suhih strminah tudi orehi, žlahtni kostanji in lešje. Prvi dve sorti hočete vendar bolj globoko zemljo, ker korenine globoko poganjajo. Za kostanje zemlja tudi ne sme prepusta biti, sicer le bolj drobički in dostikrat gluhi sad rodijo.

Leska pa na plitvi zemlji dobro stori, celo med grobljami lepo raste, in posebno pa se njej severne strmine prilagajo. Najbolje storijo kot grmičje. Boljše sorte lešnikov posebno razne sorte Lambertovega lešnika (*Corylus tubulosa*) ljubijo bolj vlažno zemljo, navadni lešnik (*Corylus Avelana*) pa je tudi s suho zadovoljen.

Žoltica (Gelbsucht) na trsevu se je letos po mnogih vinogradih prikazala. Ta bolezen stori, da na trsu listje in mladike naglo žolte ali rumene postanejo. Glavni vzrok temu je pomanjkanje prave ali pa zadostne hrane. Po najvišje setrsa loti žoltica, ako mu okoli korenin preveč mokrote zastaja, da koreninice trohneti začnejo. Ko se zemlja zopet usuši, so zastale zdrave koreninice že preslabe, da bi zajemale toliko hrane, kolikor nje je trsu treba, da redno raste naprej. To pastori, da trs tako dolgo bira in boleha, dokler mu ne doraste dovolj novih koreninic. Vinorejci pravijo, da žoltica trsevu nič ne škodi, kar pa ni popolnem resnično. Trs se sicer res zopet popravi, vendar škoda je znatna, ker ga je žoltica motila in zadržavala, kedar bi imel najbolj krepko rasti in se razvijati. Včasih trsove po žoltici tudi tako oslabi, da se v par letih popolnem posuši. Zato se ima žoltici skrbno v okom prihajati in zlasti prevelika moča iz vinograda spravljati.

Razve tega pa se mora trsu, če je začel hirati zavolj pomanjkanja hrane, z pripravnim gnojilom pomagati, kar se najboljše z gnojnico doseže. Dober pečenj od bolenega trsa se napravijo luknje, ki se z gnojnico zalijejo. Tik trsa se ne sme nikoli zalivati. Gnojnici je dobro primešati gipsa; na hektoliter vode je dosti $1\frac{1}{2}$ —2 kilo gipsa. Zvedenci priporočajo tudi pepel; vendar preveč se ga ne sme vodi primešati, k večem 2 peščici na trs. Mnogokrat postane listje in mladje žolto na trsih, ki ne stojijo na mokrem, ampak v laporju, v prodni ali ilovnati zemlji. Te žoltice ali prav za prav sušice ni kriva mokrota, ampak pomanjkanje železnih tvarin. Resnico tega so potrdile skušnje z železnim vitrijolum, po katerem se je tej sušici v okom prišlo. Železni vitrijol ni drag, vendar opazno se mora z njim ravnati. Na hektoliter vode se vzeme le $\frac{1}{4}$ kilo železnega vitrijola (Eisenvitriol) ter se te pomešane tekočine v luknje nalije 1 liter za vsaki trs.

Jesenska jabelka. 3. Bela jesenska rožarica (Lukas IV. 1, b) Cludius Herbst-Apfel. Sad je srednje velik, po 6—7 centimetrov dolg in širok. Podoba mu je ploščata, lupina jako nježna, ki ima s prva voščeno-belo barvo; poznej postane ta rumena ali rumeno-zelena. Meča ali meso je mehko in nježno s sladkornim okusom. Po legi kraja, v katerem raste, tudi različno zori, navadno proti koncu meseca septembra in se drži kake 4 tedne. Drevo vzraste krepko, ravno in že mlado rodi. 4. Burghartova rajneta (Lukas VII. 2, a) Burgharts-Reinette. To mično jabelko ima ploščato podobo in se odlikuje od drugih jabelčnih sort po rujavi, mreži podobni, lupini. Iz prva je sad zelen, poznej lepo rumen z rudečimi lisami na prisolnčni strani. Nježno meso ima prijeten, vinsk okus. Zori ob koncu septembra in se drži po dva meseca. Sad je dober za na mizo pa tudi za gospodarstvo. Burghartova rajneta ljubi rahlo, močno zemljo in rada rodi. 5. Škarlatna parmena (Lukas X. 2, a) Scharlachrothe Parmäne. Zvedeni sadje-rejci prištevajo škarlatne parmene najboljšim jabelkam. Sad ravno ni velik, ampak je bolj srednje velikosti, ter proti peclju bolj širok in lepo okrožen. Tenka lupina ali koža je gladka in na drevesu ivnata. Prave barve, ki je svitlo-žolta, oko ne vidi; vsa površina jabelka je namreč preprežena s škrlatnimi progami, katere so zmes med seboj zopet z močno rudečo barvo zalite. Meso je žolto, rahlo, ter izvrstno lepo diši. Okus je sladek. Zori v začetku oktobra. Drevo gledé zemlje ni zbirljivo, stori dobro tudi v bolj slabi zemlji, raste krepko in že mlado in precej obilno rodi.

Juri Žmavec.

M. Madeži iz razne robe se odpravijo, če se z terpentinovcem ali bencinom pomočijo, vendar se omadeževana mesta ne smejo tretji ali ribati, kar bi robo poškodilo in tudi madežev nebi po-

polnem odpravilo. Boljše je navadni sivi razpuštni papir (Fliespapier) kakih trikrat pregenoti in tako pregenjen papir na madež položiti. Na to se papir dobro z terpentinovcem ali bencinom premoči in na nj drugi ravno tako pregenjen papir položi in potem z mrzlim likavnim železom (tiblom) ali pa samo z prosto roko dobro stiska. Vsa maščoba se razkroji in papir jo na se potegne in madež popolnem iz robe odpravi. Vendar pa pri luči zvečer ni varno tako delo opravljati; kajti bencin je zelo razbegljiva in vžigljiva tvarina in se hitro vname, kar je že mnogo nesreč storilo. Tudi smolnati madeži se dajo tako iz raznih rob odstraniti.

Sejmovi na Štajerskem. 2. oktobra v Arvežu, v Dobrni, v Dolu, v Konjicah, pri sv. Heleni; 4. oktobra v Jurkloštru, v Žavcu, pri sv. Lenartu v slov. goricah, v Švanbergu; 5. okt. v Artiču; 6. okt. v Pišecah.

Sejmovi na Koroškem. 2. oktobra v Maleštigu, v Brežah pri Paternijonu, v Nötsch-Emmersdorfu; 7. okt. v Winklernu; 9. okt. v Gornjem Dranburgu, v Grebinju, v Kotičah; 13. okt. v Wolfsbergu; 15. okt. v Blatnem gradu; 16. okt. v Staremtrgu, v Nemškem Pontabelnu; 18. okt. v Doberlivesi, v Guštanju, v Lukavi in v Milstadtu; 21. okt. v Kotaričah.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Dirka. — Samoumor. — Naglas mrt.) Tukajšno društvo za dirkanje konjev je ta mesec za letos že v drugič napravilo javno dirko in sicer na velikih Čvenskih pašnikih. Društvo je dobilo nekaj podpore v denarjih od c. kr. ministerstva za poljedelstvo ter je prostor za dirkanje dostojno priredilo in precej znatne premije za dirkanje nastavilo. Vkljub slabemu vremenu se je sešlo kakih 2000 ljudi. Tudi nekoliko tujcev bilo je navzočih. Za dirkanje se je s svojimi kobilami oglasilo 22 posestnikov, a udeležilo se jih je le 20, ker sta 2 odstopila, 8 je bilo obdarovanih s premijami. Kobile, katere so se dirkanja udeležile, bile so vse zarod cesarskih žrebcev. — V Zbigoveih je tamošnji posestnik Franc Lasbaher res storil, kar je storiti že več časa žugal. Sam se je usmrtil s tem, da je precej mišnice v sebe spravil. — 19. sept. zvečer je viničar Jožef Kaučič, doma iz Šavniškega dola, nagloma izpil toliko žganjice, da je k priči mrtev ostal. Nekateri pa mislijo, da se je nesrečni človek, še komaj 37 let star, zavdal, ali da mu je nekdo drug zavdal; sodnija je zaradi tega začela preiskavo.

Iz Brežic. (Najden mrtvec. — Reguliranje Save). Poslednje deževje je pri nas vse vode napelo in imeli smo zlasti po dolini Sotle precej močno povodenj. Bilo je 14. sept., ko so blizu sv. Petra pod sv. gorami na desnem pobožju

Bistrice našli možkega mrtveca brez vse obleke; le prepasni jermen je se še držal života. Telo bilo je grozno pogledati, raz lica bilo je meso potegnjeno, truplo razčesano in roki ramama iztrgani. Mož je bil kakih 60 let star, toda kdo je bil, tega ni mogel nihče spoznati. Vsi pravijo, da je nesrečnež žrtva strašnega hudodelstva. — Poslednja povodenj je tudi novo reguliranje in popraviljanje Savine struge močno poškodilo. Sedaj hodi kraj Save posebna komisija zastopnikov deželne gospodske Štajerske in Kranjske, da precenijo škodo; 18. sept. so imeli ti gospodje skupne pogovore v Krškem na Kranjskem. Če bo narurna sila tako naglo razdirala to, kar človeška roka težko postavlja, po tem takem utegnemo še veliko denarjev v Savo zmetati, predenjeno strugo popravimo.

Iz Šoštanja. (Umor. — Pretep. — Volitve.) V Lokavicah sta ničvreden oče in sin sovražila 60-letnega dedeca. Ta se poda 23. sept. v bližnji mlin. Ko v mlinu svoje opravi, hoče zopet domov. Ali to se mu ni več živemu posrečilo. Hudobni sin in vnuk ga počakata v gozdu in ga k priči ubijeta. Zločinca je sodnija zapila. — Ravno tisti den je tudi v Prelogih nastal hud prepir med dvema kmetoma. Grozovitno sta se pretepala. Polna sta hudih ran, eden ima desnico zlomljeno, drugi pa 4 prste iz sklepa vržene. Brez dvombe bi se bila obadva umorila, ako nju nebi sosed srečno razpravil. Tako neusmiljeno ravnanje bolj priletnih ljudi je res grdo in pohujšljivo in za Kristijane in za slovenske brate nedostojno! Skoro bo pri nas zopet čas, da volimo novega župana. Zadnjič smo si izvolili slovenski ljudje pravo nemškutarsko babo za župana. Upati je, da bodemo letos drugače volili in če ne bodemo našli v trgu pripravnega moža, ga hočemo iti iskat v Dužmirske ves, kder ga bodemo gotovo našli.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Letina pri nas sploh slabo kaže, pa tudi jesen je začela močno neugodno. Na malo gospojnico je bliskalo, gromelo in lilo, da je bila groza. Po mnogih krajih je sekala toča in sneg je planine pokril globoko v doline. Steze so neizmerno trpele, ona v Obirskem je vsa razdrapani. — Šolskim sitnobam ni konca ne kraja. V št. Kancijanu v Podjurski dolini so postavili novo šolsko poslopje, a učitelja ni bilo leta dni. Sedaj imajo učitelja in okrajni šolski svet marljivo kaznuje stariše, ako kateri otrok včasih iz šole izostane. Nekeje dekli je krajni šolski svet pustil otroke, da so njej pomagali kruh služiti, okrajni svet pa njo je ostro kaznil zaradi „dobičkarije“ (Gewinnsucht). V Klobasnici imajo staro še dobro šolsko poslopje in so ga z dovoljenjem gosposke namislili za jedno nadstropje vzdignoti. Toda okrajni šolski svet je ukazal postaviti popolnem — novo poslopje. Pet sto medvedov! to se ukaže 1. 1876. ko ljudje ne vedo, kaj bodo začeli zaradi slabe letine in pomanjkanja denarjev in vseobčne stiske! Ljudstvo je po pravici nevoljno in razdraženo! — Po Koroškem

drdra Rudolfova železnica, ki je stala 111,692.000 gold.; ker pa z letnimi dohodki zarad prevelikih plač uradniških ne izhaja, jej c. k. davkeplačitelji vsako leto doplačujemo 5 1/2 milijona, kar bo do l. 1886 trpelo; vrh tega še jej plačujemo obresti za kapital, s katerim se je stavila, tedaj bo železnica državljane l. 1886 stala 134 milijonov; in tedaj bo vlada še le pravico dobila železnico kupiti! — V Celovcu so pri preskušnji učencev, ki so hotli v gimnazijo sprejeti biti, zvrgli 16, ker niso dovolj umili pravopisja. To je zopet slabo znamenje za novo šolo, v kateri se Bog vedi kaj vse uči, le to ne zdatno in dobro, kar je najbolj potrebno. — V tiskarni Kleimayr-jevi je izišla za Koroško potrebna knjiga: Topographisches Orts- und Postlexikon des Herzogthums Kärnten, ki obsega tudi slovenska imena. Knjiga velja 2 fl. — V Hodišah se je po tamošnjih gozdih prikazal nevarni lubadar ali knaver. — Pogorelcem v Dolah so svitli cesar darovali 1000 fl.

Iz Trbovlj. (Dva slovenska umetnika). V dolžnost, ktero radostni rešimo, si štejemo dvema slov. umetnikoma očitno zahvalo in pohvalo izreči za krasoto, ktero sta ustvarila naše farnej cerkvi, in za veselje, ktero sta tako pripravila nam. V nedeljo so nam č. g. korar in dekan laški A. Žuža blagoslovili nove orgle, na ktere je pri sv. opravilu igral g. Stökl iz Ljubljane, prvak v glasbi zlasti na orgle menda še daleč čez slovenske meje. Ta je imenoval orgle vsestransko izvrstno delo; navzoči odlični gospodje iz Beča so mu pritrdili. Orgle na 16 regijster imajo kaj čist, poln, krepek veličasten in mogočen glas, še v miksturi je mil, ne kakor navadno nšesa deroč glas. Znotrajno preprežje, stavba, igrališče, mehovje, t. j. vsa mehanika, je tako močno in vendar nježno, ter tako zvesto izdelana, da v orglah tako lepe in zveste mehanike še videli nismo. Ako še omenim zunajno krasno lice v romaničnem slogu postavljene omare, ki je s svojim rezljanim in pozlačenim kinčem kakor vrezana k celej cerkvi, je le še izreči, — čemur se vsak čudi — kako je umetnik kos in volje, take orgle z blizu 900 piščali napraviti in postaviti za 2000 gld!? Ker tudi drugod tako ceno in dobro dela, je razvidno, da mu je navada rajše zvesto in izvrstno svojo nalogo rešiti, ter svojemu imenu dober sloves ohraniti, kakor s površnim slabim delom naglo bogateti, ktera strastna želja je kriva, da se sicer dandenes skoro vse tako slabo in puhlo dela. Ta vse hvale in priporočila vreden umetnik je g. Fr. Goršič v Ljubljani, kot izvrsten orglar skoro že po vseh avstrijskih deželah dobro poznan in spoštovan. Že vrli značaj tega gospoda je dobrodejna harmonija. Ako tedaj kde želijo svojej cerkvi omisliti lepe, dobre in cene orgle, naj se obrnejo do g. Goršiča. Ne bodo se kesali.

Franc Kalan, Matija Stagoj,
župan. župnik.

(Konec prihodnjič.)

Politični ogled.

Turška vojska je sicer do 25. sept. imela prenehati, a ker Turk ne spozna vere Kristijanu dolžne, bile so večkrat praske. Tako so Turki 21. sept. hotli čez most pri Trnavu vdreti v Aleksinac, a bili so od Srbov krvavo odbiti in vrženi nazaj. Kratko prenehanje boja pa upotreblyajo Turki in Kristijani v to, da se pripravijo na novo klanje. Zato poizvemo, da je turški general Kerimpasha iz Niša dobil 8 novih bataljonov in da je 5 drugih utaboril na Babini glavi, da mu Srbi popolnem ne odrežejo zveze z Osman-pašo; ta general daje sedaj mnogo živeža po Donavi privazati v Vidin in v Niš. Jednako delajo tudi Srbi ter so že ogromno veliko živeža nakupičili v Deligradu, Paračinu in Čupriji. Na mir nihče ne misli, ampak na krvavo vojsko tudi po zimi. V ta namen je minister Nikolič iz Pariza dal pripeljati 25.000 šotorov; vsak je za 5 mož priredjen; na Nemškem je kupil novih 60.000 Berdan-skih pušek. V Deligrad je došlo 8 novih kanonov, ki sipljejo 1/2 centa težke krogle. Vojsna ob Drini pa ni nič srečna; zbolelo je 300 mož na griži krvavici. Boljše je z vojno pri Zajčaru, kder zapoveduje ruski oberst Atanazijevič namesto ranjenega Lješanina. Ruskih prostovoljcev prihaja vedno več, vseh je že gotovo više 10.000 mož; vsaki den se jih pripelja kakih 300—400 in se brž vsi podajo na bojišče, kder se orožajo in vvrstijo v kompanije in bataljone. Došlo je tudi že 500 ruskih vojakov z konji vred. Turki to dobro vedo in zato so prosili evropske ministre, naj Srbijo in Črnogoro primorajo vsaj do 2. oktobra mirovati z orožjem, da bi se med tem bolj pripravili na vojsko. Ali Srbi temu niso privolili in so Črnajevu ukazali Turke zopet zgrabiti. Črnogorci držijo Muktar-pašo še vedno obkoljenega; ne more se nikamor genoti. V Bosnijo prihaja vedno več Rusov, dobro oborožanih. Pri Dulanu je Despotovič Turke zopet natepel. V Mostaru so se bašibozuki spuntali zoper turškega poveljnika, ker jim ta ni mogel ne denarjev ne živeža dati, in so ga umorili in potem všli. Tako se godi na večih krajih, da izstradani vojaki generalom zbežijo in po deželi kradejo, ropajo, ubijajo in požigajo. Res strašno se na Turškem godi!

Avstrijske dežele. Dunajski in magjarski ministri so celi teden na Dunaju skupaj sedeli in se pogovarjali, kako bi obnovili l. 1867 sklenjeno pogodbo z Ogersko in dualizem obranili. Toda niso se zamogli pogoditi in v tej zadregi so sklenoli vse odložiti do januarja 1877. Največjo težkočo dela svota 80 milijonov, katero je vsa Avstrija dolžna nacionalnej banki (to je društvo, ki izdaja sedanje desetake itd.) na Dunaju; Magjari nečejo ničesar prevzeti, ampak ves dolg na naše rame navaliti. — Saksonski kralj Albert je prišel našega cesarja obiskovat. Ta visoki gospod je tudi tedaj se na Dunaju mudil, kedar je moral grof Hohenwart odstopiti in se je pogajanje s

Čehi razbilo. — Judi imajo na Dunaju veliko shodnico, kder so do sedaj molili: Gospod, Bog Abraham, Izaka in Jakoba, daj nam zopet priti v sveto mesto Jeruzalem. Letos so to molitev opustili, kar kaže, da se Judom pri nas dobro godi in da so na Dunaju našli svoj Jeruzalem. — Meseca novembra bode penzioniranih mnogo generalov in imenovanih 150 stotnikov. — Na Českem in tudi na Dunaju so hotli tamošnji Slavjani napraviti veselice, čijih čisti dohodki bi se bili obrnoli za srbske ranjence. Vlada je veselice prepovedala. Čudno! leta 1870 pa se je za pruske ranjence slobodno pobiralo! — Sedanja hrvatska večina v Zagrebačkem saboru je magjarska in podpira Magjare. To je velika sramota za Hrvate!

Vnanje države. Nekaj časa so naši vladni listi vedno pisali o miru — vse vlade so jim bile miruljubne — turško prašanje, turška vojska, srbsko kraljestvo, vse jim je bilo brez nevarnosti za mir; toda sedaj jim postaja črno pred očmi; pravijo, da je položaj jako resnoben, nevaren in vsak trenutek vojska mogoča. No, in zakaj? Zato ker je srbska vojna pod Črnačevem, potem vsi okraji in mesta in naposled stalni odbor srbske skupščine kneza Milana proglasil za od Turkov neodvisnega kralja. Dunajski listi zahtevajo, naj Avstrija sedaj mahne po Srbih in jih zopet pod turško nadvlado postavi. To se menda ne bo zgodilo, pač pa se utegne med Rusi in Turki vsak trenutek začeti vojska. Vse pomirovanje evropskih ministrov se je razbilo. Rusi so od Rumunije dobili privoljenje, da smejo s 3 oddelki vojne, t. j. s 150.000 vojakov udariti čez Donavo na Turško. Ob enem se pomika grozno število 300.000 konjenikov proti avstrijsko-turški meji. Ves ruski narod zahteva krvavo maščevanje za ubite Bolgare. In večina izobražene Evrope mu prav daje. — Pruska Nemčija vleče odločno z Rusi. — Bavarskemu kralju so v Monakovem zbrani Katoličani poslali pismo udanosti; kralj pa se ni nič zmenil za nje; prav se jim je zgodilo, zakaj pa vedno klepečejo z rečmi, katerih kralj ne porajta in katere se pri Katoličanu že itak nesmejo pogrešati. — Badenski veliki vojvoda je vendar enkrat razpustil ministerstvo, ki je katoliško Cerkev 16 let preganjalo. — Angleško ljudstvo je zoper Turka, ministri pa ga še vedno, vendar že nekoliko manjše podpirajo. V Severni-Ameriki je velik nemir, ker se stranke pripravljajo na volitev novega predsednika republike. — V katoliški državi Ekvador so frajmavrerji napravili zaroto in vrlega predsednika Boro-za odstavili in zaprli. — Na Kitajskem trpijo v severnih pokrajinah grozno lakoto; ljudje gladi umirajo. Perzijski kralj je začel pobijati turške tolovaje, ki so mu čez mejo vdrali. — Na otoku Kandiji je turški paša zavrtno začel zapirati in v Carigrad odvažati najodličnejše Grke, med temi tudi poslanca dr. Mico-taki-ja. To je ves otok iznemirilo zoper Turka.

Za poduk in kratek čas.

Freimavrerji, sedanji antikristi.

† Do smrti cesarja Leopolda II. l. 1792. je ravno dozorel grozni sad freimavrerjskih početij na Francoskem, kar je marsikomu oči odprlo, tudi Leopoldovemu nasledniku Francu II. Zato je ta l. 1794. po vseh svojih dednih deželah ostro prepovedal vse freimavrerjske družbe in enak predlog stavil tudi na nemškem državnem zboru v Regensburgu, kder pa je bil zavržen. Kako trdovratno so se freimavrerji v Avstriji tej postavi cesarjevi upirali, vidi se iz tega, da jo je moral l. 1801 ponoviti in vsem uradnikom prisego naložiti, da niso in ne bodo več udje freimavrerjskega reda, in da so vkljub temu še itak l. 1812. na Dunaju zasačili zbor freimavrerjev. Ko so te ostro kaznili, izginole so sicer lože, ne pa freimavrerstvo. Občna malomarnost do verskih reči, površnost zlasti v verskem poduku, prostomiseln duh po vseh šolah — to je namreč freimavrerstvo pospeševalo in širilo, dasiravno lož ni bilo. Zato se je tudi zmiraj nahajalo še v Avstriji veliko bratov zapisanih v pruskih in saksonskih ložah. Da je število takih tihih freimavrerjev res bilo veliko, razvidno je iz tega, ker ste se tukaj pri prvi priložnosti l. 1848. osnovali loži v Peštu in na Dunaju, ter veselo začeli svoje delo. Vojaška moč nji je takrat hitro razpodila, in zopet so bratje na tihem čakali ugodnejšega trenutka. Med tem se je naše cesarstvo razdelilo v Avstro-Ogersko monarhijo, to in unstran Litave. Vsak del je dobil svoje ministerstvo in svoje postave. Zraven nas je še velika nesrečna vojska zadela l. 1866. Oba dogodka sta bila freimavrerjem na korist in kmalu so to — in unstran vzdignoli glave po koncu. Že 19. januarja 1868 je vsled njihovega prizadevanja bil izpuščen pristavek v prisegi za uradnike, da niso in ne bodo udje tajnih družeb. Nekteri so že takrat menili, da je čas za nje ugoden, očitno pred svet stopiti. Praška loža „priateljstvo“ se oglasi prva za postavno priznanje, ali niso bili uslišani, ker naše postave določno vse skrivne družbe prepovedujejo. Drugače pa je na Ogerskem; tam take postave ni, po kateri bi skrivne družbe bile prepovedane, zato so ondi tudi 6. oktobra 1868. dobili dovoljenje lože ustanovljati. Ker dunajski bratje niso imeli upanja, enako privoljenje dobiti, izmislili so si zvijačo. Ustanovili so leta 1869. na Dunaju nepolitično društvo „Humanitas“, ne daleč od Dunaja unstran Litave na ogerski zemlji v Neudörfl-u pa ložo, ktero je ogerska vlada 26. januarja 1872. dovolila. „Humanitas“ na Dunaju in loža v Neudörfl-u pa ste ena in ista družba, ker imate obe le en odbor in ravno tiste ude, samo ime je različno. Kedar hočejo udje delati, gredo torej v Neudörfl, kedar pa se hočejo samo zabavljati, ostanejo na Dunaju. Brat Dr. Lewis o tej loži piše: „bratovska družba na Dunaju in loža v

Neudörfl-u tako delate, da nji težko ktera druga loža prekosi; še stare lože bodo morale roko na prsa položivši pripoznati, da jim je ta najmlajša sestra izgled.“ Vendar je tudi prepir kmalu nastal med dunajskimi brati; zato se je dr. Beigel z nekaterimi brati ločil in novo ložo v Požunu l. 1874. ustanovil. Na Ogerskem se zdaj lože vedno množijo, ker jih postave ne prepovedujejo. „Velika loža za Ogersko“ je bila l. 1870. ustanovljena in je imela l. 1874. že 20 podružnic. Leta 1869 se je ustanovila enaka loža višjih razredov, in je imela l. 1874. že 18 podružnic. Od takrat so se gotovo še pomnožile, in se bodo množile, dokler jim država ne postavi trdnega jezga. Pri nas takraj Litave še ni nobena loža pripoznana, pa prizadevajo si vedno, postavno pripoznanje dobiti. Celo v državnem zboru so že zahtevali postave njim na korist prenameriti, pa brez uspeha. Na tihem pa se vendar množijo in krepijo; imajo namreč že več lož na Dunaju in celo dva časnika izdajajo; eden se naravnost „freimavrer“ imenuje.

(Nastavek prihodnjič.)

Pesmi. Zložil Libor val Buren l. snopič. Izdal Matej Stergar, Wien, IV., Karolinengasse Nr. 28, II. Stock, Thür-Nr. 23. To je naslov nove slovenske knjižice obsegajoče 22 lirčnih pesmic, iz katerih veje goreča ljubezen do slovenskega naroda, domovine in svobode. Nam samo pesem: „žalostna mati“ ni všeča. Izdatelj obljubljuje, da še hoče 11 takih snopičev izdati, ako najde dovolj podpore. Knjižica pri izdatelju velja 20 kr., pri bukvarjih pa 25 kr.

Smešničar 40. Bobek: kakov razloček je med možem, ki ima hudo ženo in zvonikom ali turnom? Babek: nobeden; vsaki nosi svoj — križ.

Razne stvari.

(Likvidacijski odbor) banke Slovenije misli, da v Mariboru beremo ljubljanski „Tagblatt.“ Ta misel je bosa; da je banko Slovenijo v Logatcu zadela škoda 80.000 fl. nismo izvedli iz Tagblatt-a, ampak od delničarja na Štajerskem, ki pri Sloveniji zgubi više — 4000 fl.

(Ormuški učitelj) Rauschl je pri učiteljskem shodu ptujskem priporočal frajmavterski graški: Volksbildungsverein in njegov list: „Dorfbote!“ Pojdi se solit! Vrli gosp. Lapajne je nemškutarja spodbil s tem, da je priporočal: Narodno šolo v Ljubljani. Ta gospod je tudi pri celjskem zborovanju štajerskih učiteljev govoril prav izvrstno za povzdigo slovenske šolske književnosti.

(Veliko cesto) namerjavajo narediti od Ormuža do sv. Tomaža na okrajne stroške.

(Radgonski notar) dr. Ziervogel je 64 strank ogoljufal za 22.650 fl. in se pri sodnji v Gradcu zagovarjal s tem, da je moral za mnoge svoje nezakonske otroke skrbeti in da je kot notar imel

malo zaslužka. To mu bo težko kdo veroval; no-tarji imajo povsod precej dela in zaslužka! Dobil je 6 mesecev težke ječe.

(Posestnik Miha Mejovšek) v Zrečah pri Kon-jicah je v nekih judovskih premogovih jamah pri strelu bil zasut in umorjen, ter je zapustil 6 otro-čičev in drugo še mlado ženo in posestvo.

(Utonil) je v Vuhredskem potoku Matija Oder-nik, žagmaster od sv. Antona na Pohorju.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Jož. Čuček 19 gld. (ustn. in letn. dopl.), Krefť 32 gld. (ustn. dopl.), Velebil, Ferk Mat., Jug Fr. in Rakoše po 11 gld.

(Spremembe v Lavantinski škofiji). Č. g. Andr. Fekonja je vmeščen za 3. kaplana v Celji. Čč. gg. Ant. Borsečnik in Fr. Feuš se podata na vseučilišče v Innsbruk v nadaljevanje bogoslovskih nauk.

(Dražbe) v tretjič 30. sept. Štefan Šure v Cvetkoveih 2095 fl.; 2. oktobra Jožef Jarec v Stra-nicah 6095 fl. Miha Tanšek v Rakitovcu; 3. okt. Janez Vrčnik v Borovji 1365 fl. 4. okt. Jožef Ma-sten v Lopršiču 2750 fl. 6. okt. Anton Florijančič pri sv. Miklažu na Dravskem polju 1805 fl. Juri Sivka v Trnem, 9. okt. Martin Romič v Babjemvrhu.

Listi uredništva. G. M. R. pri sv. M. pri Ormužu: zaradi Vašemu sicer vrlému spisu podobnega sestavka je urednik Vaterlanda obsojen na 4 mesece v ječo in 500 fl. zgube pri kauciji. Kar trpimo, temu se javno ne sme dati ime, kakoršno Vi rabite. Prav imate, a na dan se tako ne more — brez lastne škode! Sicer pa bo za sedaj že zadosti o okrajnih volitvah! Hvala!

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁵/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica	Rž	Jčmen	Oves	Taršica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . .	7 80	5 90	5 50	3 50	5 60	5 30	5 60
Ptuj . . .	7 40	6 35	5 20	3 20	6 —	4 80	5 —
Mahrenberg	10 10	7 25	5 70	3 70	5 75	7 80	5 69
Gradec . .	9 2	6 87	4 88	3 33	4 85	—	5 50
Celovec . .	8 72	6 58	4 82	3 12	5 66	4 46	6 12
Ljubljana .	8 45	6 17	4 55	3 28	5 40	4 39	6 —
Varaždin .	8 —	6 40	5 80	3 60	5 60	7 —	5 20
Zagreb	11 —	7 —	6 60	3 —	7 —	—	—
Dunaj	11 25	9 35	8 50	7 50	6 75	—	—
Pešt	10 —	8 18	6 88	6 40	6 —	5 —	—

Loterijsne številke:

V Trstu 23. septembra 1876: 86 46 13 89 44.

V Lincu „ „ 41 12 20 45 44.

Prihodnje srečkanje: 7. oktobra. 1876.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 66'44 — Srebrna renta 69'80 — 1860-
letno državno posojila 117' — Akcije narodne banke 862 —
Kreditne akcije 152' — Napoleon 9'66 — Ces. kr. ce-
kini 5'78 — Srebro 101'90

2—3

Prodaja posestva.

Posestvo, pet četrt ure od Ptuja oddaljeno, kraj ceste proti Vurbergu se pod lehkimi plačilnimi pogoji prostovoljno predaje. To posestvo obsega nad 4 orale zemlje raznovrstno obdelovane; na njem ste dve zidani hiši s potrebnimi poslopji za gospodarstvo in je posebno pripravno za krčmo. Več se izve v pisarni doktorja Gregoriča v Ptuj.

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svečarija in milarnica,
zaloga vžigalnih, svetilnih in masčobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

Zahvala in priporočba.

Podpisani zahvaljuje se p. n. občinstvu, posebno pa čč. gg. duhovnikom in gg. učiteljem za zaupanje, katero so mu do zdaj po tako obili naročbi skazali, in se priporočuje — pri bližajočej se zimi — na naročbo vsakovrstnih

zimskih oblek,

katero bode iz trdnega blaga, hitro, lepo in po prav nizki ceni izdelal.

Od Maribora oddaljenim naročnikom pride na dom mere jemati.

Z velikim spoštovanjem

Franc Jesenko,

krojač

1—4

v Mariboru, Pfarrhofgasse št. 191.

2—3

Ponudba.

V Dolu pri Hrastniku v okolici sv. Jurija se bo prostovoljno v najem dalo na 10 let posestvo s stanovanjem; lahko se redi par volov, 2 kravi in 15 ovac. Več se izve pri Jerneju Urbajs-u, posestniku v Kernicah, pošta: Hrastnigg.

FABRIŠKA ZALOGA

prve štajerske

fabrike za izdelovanje pohištva iz trdno vitega lesa

Janeza Lacher-ja v Mariboru

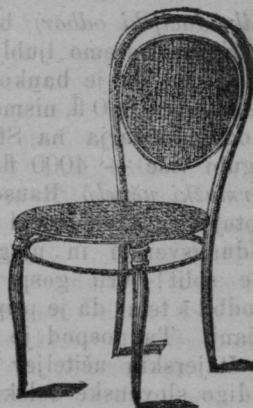
se nahaja

v Tegethof-ovi ulici v Mariboru.

Naročilom za oskrbljenje krčem, kavar, kopališč, uradnic, dvoran, jedilnic, spavnic, nevest itd. s pohišjem se točno, popolnem zanesljivo in pošteno ustreza. Posebno opozorujem na pri meni iz samega in trdno vitega lesa izdelane stole ter si dozulujem opomniti, da zamorem vsled jako razširjenih opravičnih zavez in praktične uredbe v moji fabriki vselej ustrezati vsem zahtevam in vsa naročila izvrševati hitro in dobro ter se čestitemu občinstvu lepo priporočam z najodličnejšim spoštovanjem

JAN. LACHER.

3—3

Zaloga v MARIBORU v Tegethof-ovi ulici.